

MILYEN KULTURÁLIS INTÉZMÉNYEK KÖLTÖZNEK A VÁRBA?

Beszélgetés Hidasi Lajos főépítésszel

A Budavári Palota főépítészével, Hidasi Lajos építőművésszel beszélgettünk a Vár új-újraépítéséről és közelmúltban tett külföldi útjáról. Előjárdóban egy hír valóságára felől érdeklődtünk.

— Megfelel-e a valóságnak az a hír, hogy a Széchényi Könyvtár mégsem költözik fel a Várba a számára kijelölt részbe, mert állítólag a belső átalakítások nagyon sok időt vennének igénybe, másrészt tetemes többlet-kiadással járnának. Mi igaz ebből?

Hasznos, jó terv, ennek ellenére...

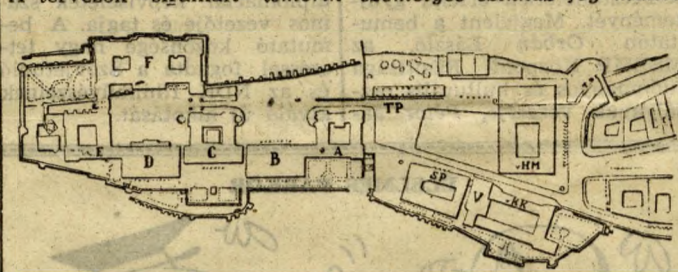
— A hír tévedésen alapul és nyilván onnan ered, hogy nem sikerült a Széchényi Könyvtárnak eddig itt ideiglenes raktárt adni. Erről sok szó esett az utóbbi időben. Félmillió kötet számára valahol a városon belül raktárt kerestek, így került fel az a gondolat, hogy talán a Várban, a Széchényi Könyvtár leendő végleges otthona közelében találnak a félmillió értékű könyvállomány számára megfelelő raktárt. Az illetékeseknek javasoltam, hogy a raktár céljára szánt négy-ötven millió forintot a Várban hasznosan lehetne beépíteni oly módon, hogy a Sándor-palota első emeleti helyiségeit részben helyreállítva itt a nagyjértékű könyvállományt megfelelően el lehetne helyezni.

— A kecske is jóllakjon és a káposzta is megmaradjon — elvett akartam alkalmazni. A négy-ötven millió beruházással ugyanis, előbbre lehetett volna hozni a Sándor-palota új-újraépítését és az épület földszinti részében elhelyezhettük volna az itteni tervezőirodát, ezáltal a tervezői kollektíva megfelelőbb környezetben tudott volna dolgozni. Az elgondolás népgazdasági szempontból gazdaságos, azonfelül ésszerű, előnyös lett volna. Valószínűleg ez a téma váltotta ki azt a tévhitet, hogy a Széchényi Könyvtár nem kerül fel a Várba.

Nem érdemes...

Hidasi Lajos főépítész a művész szövegével foglalkozik a Budavári Palota és a hozzátartozó épület-komplexumok új-újraépítésének feladatával, szervezésével, a kivitelezés irányításával és nem adja fel a reményt, hogy a Sándor-palotával kapcsolatos tervét az illetékes fórumok még alaposan megtárgyalják. Kétségtelen, hogy a népgazdaságnak minden forinttal takarékoskodnia kell, de vajon, he-

lyes-e az a terv, hogy az úgynevezett órségi épületekre — amelyben most a várbeli tervező részleg dolgozik, és amelyik nem felel meg a tervezőiroda minimális igényének — most mégis költeni akarnak. Az épület rossz beosztású, öt »civil« lakója is van, a termek szűkek, a folyamatos munkát zavarja néhány más nehézség. A tervezők »sírjait« ismerik

A Budavári Palota új »gazdái«. A Széchényi Könyvtár új hajléka az »F«-épület; a Történeti Múzeum az »E«-épületbe kerül; a Nemzeti Galéria otthona a »B-C-D«-épület; a Legújabbkori Történeti Múzeum az »A«-épületbe és a Sándor-palotába (SP) költözik; a Várszínház épületében (V) az új kamaraszínház nyílik meg; a volt Karmelita-kolostort kapja meg (vKK) a Tudományos Akadémia színház-történeti kutató részlege; a volt Honvédelmi Minisztérium romépületét a Néprajzi Múzeum; a Kiadói Főigazgatóság a Teleki-palotába (TP) költözik.

az Építésügyi Minisztériumban és nemrég kilátásba helyezték 250 000 forint kiutalását, hogy valahogy ideiglenesen rendbe hozzák az épületet. Meggondolandó érdemes-e ennyit beleölni, amikor pár év múlva amúgy is lebontják.

Pillanatnyilag tehát az a helyzet: hiába van négy-ötven millió forint a Széchényi Könyvtár raktárának létesítésére, a Várba nem kerülhet — legalábbis értesülésünk szerint egyelőre —, így szól a döntés.

Ettől függetlenül, a Gazdasági Bizottság 1959. évi határozata — amely eldöntötte: mely tudományos intézmények költöznek be majd 1967-től 1970-ig az új-újraépített Budavári Palotába és a szomszédos épületekbe — változatlanul érvényben van.

— Megtudhatnók, mely kulturális intézmények helykielölése történt meg a Művelődésügyi Minisztérium előterjesztésére?

— A Széchényi Könyvtár a Budavári Palota Krisztinavárosra néző szárnyába költözik; a Történeti Múzeum az »E«-épületbe, a déli szárnyba kerül; a Nemzeti Galéria a kupolateremben és a »BCD«-épületben kap helyet; a Legújabbkori Történeti Múzeum az északi szárny »A«-épületébe és a Sándor-palotába kerül; a Magyar Tudományos Akadémia színház-történeti kutató részlege a volt Karmelita-kolostort kapja meg; a Néprajzi

Múzeum a volt Honvédelmi Minisztérium romépületét; a Kiadói Főigazgatóság az egykori Teleki-palotába költözik.

Műemléképületben új kamaraszínház

— Mi lesz a Várszínházzal?
— A több mint kétszáz éves műemlék-épületben 400—450 személyes színház fog működni.

Clark Adám tér és a Szent György tér között. A hegyoldalt ilymódon nem csúfítja el a régi bevágás, a földbe süllyesztett »cső« felett a fák lombkoronája, a bokrok, a parkos rész szebben hat. A felső végállomásból az utasok lépcsőn közelítek meg a Szent György teret. A síkló kialakítása egyelőre húzódik, mert a BUVATI csak az év végére készül el a Clark Adám tér korszerűsítésének vázlattervével.

Hidasi Lajos főépítész eddig több országban tett tanulmányutat, hogy a szerzett tapasztalatokat hasznosíthassa az új-újraépítésnél, a Széchényi Könyvtár tervezésénél és berendezésénél, valamint a képtárnál és múzeumnál.

Érdekes tapasztalatok

— Az eddigi utak könyvtár-témájúak voltak, a legutóbbi olaszországi múzeumi és kiállítási célzattal történt.

— Milyen tapasztalattal jártak a külföldi utak?

— Az első témáról. A könyvtártechnológia az elmúlt években nagy fejlődésen ment át. Egyes helyeken túlzott törekvéseket láttam a gépesítés alkalmazásában. Münchenben működik egy találmányi hivatal óriási könyvtárral, amelyet teljesen gépesítettek. A könyvek függőlegesen és vízszintesen »utaznak« az emberi munkaerő teljes kikapcsolásával. Ez rendkívül érdekes, szép is, de véleményem szerint az ilyen mértékű szállítás, automatizálás közkönyvtárban túlzás. Az egyéb országokban és városokban tanulmányozott könyvtárakban tapasztalt hasznos és ésszerű megoldások átvételével tervezzük most a Széchényi Könyvtár új otthonát.

— Milyen tanulságokkal járt a mostani olasz út?

— Firenzében, Milánóban, Torinóban, Genovában, Rómában jártam, múzeumokban és képtárakban és főleg a műszaki megoldások iránt érdeklődtem: tehát a múzeumok, képtárak, kiállító-termek fűtése, szellőztetése, világítása, berendezése felől. Azt tapasztaltam, hogy az olaszok egészen új utaknak járnak ilyen tekintetben. A muzeológusok és építésszek szoros együttműködésével alakítják ki a képtárakat és múzeumokat, ahol rendkívül körültekintő, magas, művészi színvonalú rendezésekkel biztosítják a látogatók számára a maximális művészi élményt. A tárgyak környezetének szerény kiképzését tapasztaltam — nehogy az a szemlélő figyelmét elvonja —, a kiállított tárgyak megvilágítására, beállítására viszont nagy gondot fordítanak. Ezt láttam a genovai »Museo del tesoro di San Lorenzo« múzeumban, vagy a »Palazzo Bianco«-ban levő képtárban is. Hasonló műgonddal készül jelenleg a »Palazzo Rosso«-ban az újabb képtár, ahol a barokk palota interieurjének érintetlen, finom architektúráját állítják helyre, beépítve a modern képtárat úgy, hogy az interieurban a legmagasabb művészi harmónia érezhető.

— Jelenleg mi okozza a legnagyobb gondot, fejtörést?
— A Budavári Palota tervezésének egyik legnehezebb, de egyúttal egyik legizgalmasabb témája a Szent György tér új kialakítása. Ezt a teret a vég-ső kiépítésnél a déli oldalon a barokk palotaépület, a keleti oldalon az újklasszikus Sándor-palota és a copf stílusú Várszínház, az északi oldalon az újonnan épülő Néprajzi Múzeum, a nyugati oldalon az ugyancsak újonnan építendő hivatali épület és a Kiadói Főigazgatóság épülete fogja határolni. Izgalmas építőművészi feladat a különböző meglévő stílushomlokzatok mellett az új épületek, modern, de mégis harmonikus homlokzatnak kialakítása. Az év végére fogom elgondolásaimat bemutatni tervekben, modellekben és fényképekben a bizottságnak.

„Csőben” közlekedik majd a síkló

— Mi lesz a síklóval? A Magyar Nemzet emlékeztető cikkében: »Legyen a Vár a kultúra vára« — javasolta, hogy a tömegforgalom zavartalan lebonyolítása érdekében a síklót meg kell építeni.

— Megvalósul ez is, de korszerűbb formában, az eredeti helyén. Úgynevezett föld alatti síkló lesz, ugyanis »csőben« közlekedik majd a jármű a

Torinóban a közelmúltban épült egy új képtárépület, a Civica Galleria d'Arte Moderna, főleg modern anyagot mutat be. Az épület számomra azért volt érdekes, mert itt tanulmányozni lehetett a közönség-vezetés kissé komplikáltan megoldott, erőszakolt és éppen ezért hibás kialakítását, a képek nappali és esti megvilágításának szerkezeit és sok olyan szerkezetet is, amikre az itthoni Galéria tervezésénél szintén szükség van.

— Röviden összefoglalva: az olasz tanulmányúton rendkívül sok jót és hasznosat — de hozzá kell tennem —, sok kevésbé sikerült megoldást is tapasztaltam. A tanulmányút tapasztalatai nagy segítséget jelentenek a Budavári Palotában létesítendő múzeumok és képtár tervezésénél és belső kiképzésénél.